

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 22. Post renunciationem, catechumenis pallium datum esse: illud quale fuerit, & cur, quando ve dari desierit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

post renunciationem, catechumenis pallium dari
esse, illud quale fuerit, & cur, quandoque
dari desierit.

CAP. XXII.

Toga, di-
gnitatis in-
signe.
Pallium cur
catechu-
menis da-
re. cur.

Accedebat renunciationi alia cere-
monia, quæ Christianæ religionis, & m-
sterij plena erat. Cum enim externo aliquo
igno catechumenos ostendere deceret, se a
bus humanis vere animum abduxisse, opor-
tuit consilio institutum est, vt, relicta toga, quæ
dignitatis insigne erat, pallium, quod abas-
tationem, & humilitatem referebat, omnes
duerent. Huius autem vetustissimæ consue-
tudinis præclarum testimonium à Tertulliano
habemus lib. de pall. cap. 5. cum inquit: *non
verò, cum hanc primum sapientiam vestit, quæ
nihilis superstitionibus renuit, tunc certissime pal-
lium super omnes exuuias, & peplos angusta vestis
superque omnes apices, & titulos sacer sui gestat. Quod
ducit oculos suadeo, reuerere habitum, vnius inter
erroris tui renunciatorem. tacite enim atrium
suam ad Christi fidem traductionem, & pal-
lium, quo, post renunciationem, indutus fuit
erat. Quare paulo post Gentilium paroemia
refert, qui conuicij loco de Christianis dice-
solebant: à toga ad pallium, vt cum cap. 5. ait
men inquis: ita à toga ad pallium? & cap. 6. Hic
nimirum indignitas, cur de toga ad pallium. Quod
conuicij genus absurdum, & inane videretur*

nisi Christianos pallium detulisse, persuasissimum fuisset. & ibidem fere in calce suū Christianæ religionis amplectendæ consilium laudat, seque omnibus cumulatum bonis arbitratur, quod pallium diuinę philosophiæ argumentum induerit. scribit enim, *at ego iam me illi etiam diuina secta, ac disciplina commercio confesso. Gaude pallium, & exulta: melior iam te philosophia dignata est, ex quo Christianum vestire cœpisti.* Eandem vero sententiam confirmat S. Gregorij Nysseni autoritas orat. de sanct. bapt. ubi præclara, & amplissima munera, quibus in baptismo Deus nos ornat, ex ipsius vestis mutatione ita prosequitur: *tu enim reuera domine, parvus, ac perennis fons bonitatis es, qui iuste nos auersatus, ac benigne nostri misertus es, odio persecutus, & reconciliatus es: execratus es, & benedixisti: exuisti nos foliis siculneis, indecoro illo tegumento, & circumdixisti pallio pretioso.* Fit quoque mentio eius rei in S. Gregorio Nazianzeno orat. 23. dum philosophum laudans, quod habitu religioni Christianæ minimè congruo, vitam, & mores Christianorum palam profiteretur, hæc habet: *ades dum virtute dexter, iam qua in contemplatione, quam qua in actione versatur, qui in alieno habitu nostra profiteris, ac ne in alieno quidem fortasse, siquidem Angelicū est vestitus candor, & splendor, cum corporea forma pinguntur.* Tam enim perspicui potest, à Christianis moribus solum in eo discrepasse, quod albo pallio vreretur, cum nostrum esset, nigrum deferre. Propterea Elias Cretenfis S. Greg. sententiam egregie assecutus, in eum locum ita inquit: *ades dum, qui no-*

Secta in
bonâ parte.

stratum Nazæorum, & magistrorum
hoc est, continentiam, & religiosam vitam, ac
tatem in alieno habitu colis. nostrum est enim
refecare, ac nigram, aut fuscum pallium gestare.

Atque eodem pertinent S. Hieronymi
quibus Christianos olim Græcorum nomine
appellatos esse, epistol. 10. ad Furian. & 11.

Græci no-
mine cur
olim Chri-
stiani ap-
pellarētur.

Pallū Græ-
corum erat
indamētū.

Pallio cur
Christiani
utentur.

Pallij vsus
à Græciæ
sapiētibus
ad Chri-
stianos de-
ductus.

Cap. 5. de
pal.

Marcel. perspicue demonstrat. Siquidem
risimile puto, illud nomen ad Christianos
dicandos adhibitum esse; quoniam, cum
sti fidem amplectebantur, pallium, quod
corum indumentum erat, accipere sole-
sicut Cæsar Baronius testatur ad ann. Chri-
Ex qua acceptione facile intelligi potest,
ter rerum humanarum despicientiam, et
illud inditium erat, etiam diuinam philo-
phiam significasse: quoniam à Græciæ sapis-
tibus ad Christianorum vsus deductum
ad quod alludens Tertullianus lib. de pallio
6. dixit: *Gaude pallium, & exulta: melioriam
philosophia dignata est, ex quo Christianum
cepisti.* Et quamuis pleraque horum testi-
miorum potius Christianos pallio vsos esse
quam hoc post renunciationem dari solitum
significare videantur; tamen ea hoc loco
ferenda existimaui: quoniam ferendi pallii
itiū ab ipsa renunciatione fiebat, quod
argumentis probare, facile est. Primo enim
Tertullianus *habitus renunciatorem* appella-
uit: ut indicaret, se, post renunciationem
baptismo editam, illud induisse. Deinde
ctus Gregorius Nyssenus orat. de sancto bap-

pallij v
catech
vt etia
rit. Pra
ac mo
rura
bantur
ieiunij
taris p
mum,
tismur
oida v
tum es
ptismu
quens
solitum
à Gen
putan
monia
nem p
nerunt
explic
quin p
rum, e
& qual
reperit
lib. de p
sapius
cio pet
est, ab
ligione
ab anti
strauit:

pallij vsum cum benedictione coniunxit, quæ catechismi cæremonia erat, ex quo efficitur, vt etiam pallium in ipsa catechesi datum fuerit. Præterea pallium Christianæ humilitatis, ac modestiæ inditium erat: nullibi autem harum exercitationum officia melius exhibebantur, quam in catechismo, qui abstinentiæ, ieiunij, eleemosynæ, orationi, omni que salutaris pœnitentiæ disciplinæ dicatus erat. Demum, si alias pallij vsus incepisset, post baptismum incipere, oportuit: at post hunc candida vestis dabatur; igitur ante baptismum datum esse, necesse est. cum vero catechesin baptismum præcessisse non dubitemus; consequens omnino est, vt in eadem catechesi dari solitum fuerit. cum præsertim catechumenos à Gentilibus aliquo habitu distinctos fuisse, putandum sit, & pallij vsus Ecclesiastica cæremonia esset: quam post vestis albæ depositionem præstitam esse, scriptores nullibi meminerunt. Quamobrem instituti mei ratio satis explicata est: nec quisquam iure dubitabit, quin pallij vsus ad hunc locum pertineat. Verum, quæ de huius veteris indumenti forma, & qualitatibus dici possunt, à nemine melius reperiri posse existimo, quam si Tertullianum lib. de pal. accuratè perlegerit. Is enim, cum sæpius à nefariis Idolorum cultoribus conuicio peteretur, eò quòd à toga ad pallium, hoc est, ab impia superstitione ad Christianam religionem transuisset, non modò pallij vsum ab antiquis temporibus peti oportere, demonstrauit: sed etiã eius formã eleganter expressit.

Pallij forma quoniam esset.

qua de re eius verba audiamus: in *uiris*, cap. 1. pallij extrinsecus habitus, & ipse *angulus*, ab utroque laterum regeffus & ceruicibus circumstructus in fibula morsu humeris acquiescit. Et mox infra cap. 5. *At enim pallio nihil est*, etiam si duplex, quod Crateris more natiu vestiendo componitur. quippe rota molitio eius est solutum, id est, vno interiectu, licet quidem quam in humano, ita omnia hominis simul *Humero* velans exponit, vel includit; *catena* in humerum adheret, nihil circumfulcit, nihil cumstringit, nihil de tabularum fide laborat, facile regit, facile reficit, etiam cum reponitur, nullum *erastinum* demandatur. si quid interula superest. *Zona tormentum*: si quid calceatus induitur, *magis* disimum opus est, aut pedes, nudi magis, aut *magis*, quam in calceis. Rursus cap. 6. de *quatuor* pallij angulis: *omnis*, ait, *liberalitas* quatuor meis angulis regitur. Quæ cum satis manifesta sint, nihil ego amplius ad eorum applicationem adiciam. Verumtamen, quia *ta* idem Tertullianus omisit, qui ad pallij *cognoscendum* pertineant, libenter adhibeo, cum nigri coloris extitisse; quia *penitentiam*, cuius ratio, cuius causa assumebatur, ita *postulabat*; & Seuerus Sulpitius de vit. S. Martini *dicens*: *Martinum in veste hispida, nigra, pendulo pallio circumtectum*; tum ei pallio, quod familia sacra secundi, & tertij ordinis Sacerdotum *Francisci* superinduere solet, quam *similem* fuisse quoniam fibula ad collum *acti* solitum, atque in humeros sine zona *distinxit*, Tertullianus locis iam allatis ostendit.

Pallium erat nigri coloris, ut in di. caret penitentiam.

Pallium catechumenorum simile pallio familiae S. Francisci.

Et, si q
finam
mentis
illud H
diuinis
cum
angulis
tunicam
tic. 5. t
Operis
rentur p
lium. f
cum in
stiana
genus
ea om
stis-h
esse; v
feruitu
de mor
te agita
Diario
adeo m
gitur, c
paucor
illius c
scure te
teris dif
ita pen
pallium
commu
solos m
rum Pa

Et, si quid etiam coniectura possunt, non de-
 sinam persuadere, in primis illis pietatis rudi-
 mentis, pallij usum incepisse. Nam, cum etiā
 illud Hebræi patrio more gestarent: sicut in
 diuinis literis compertum est, Deuteron. 22.
 cum dicitur: *funiculos in simbriis facies per quatuor*
angulos pallij tui: 1 Esdr. 9. Scidi pallium meum, &
tunicam: Esth. 8. & amictus serico pallio. Can-
tic. 5. tulerunt pallium meum, custodes: Esa. 28.
Operus est, quasi pallio Celi: Zachar. 13. nec operi-
entur pallio sacco: & Matth. 5. dimitte ei & pal-
lium. facile adducor, vt credam, Apostolos,
 cum in inculto solo magnam sementem Chri-
 stianæ religionis facerent, huius indumenti
 genus Christianis tradidisse, pro certo habes,
 ea omnia, quæ fidei non repugnabant, à no-
 stris hominibus in Ecclesiæ exordio retenta
 esse, vt suaue Christum iugum dura dæmonis
 seruitute oppressis facilius imponeretur. sicut
 de more festum, ac solennem sabbati diem læ-
 te agitandi, aliisque Hebræorum ritibus in
 Diario ecclesiastico demonstrabimus. Idque
 adeo magis ex Tertulliani autoritate colligi-
 tur, qui, cum ad Apostolicis temporibus,
 paucorum annorū interuallo disjunctus esset,
 illius consuetudinis mentionē nobis non ob-
 scure reliquit. Cæterum postea tantum de ve-
 teris disciplinæ seueritate remissum est, atque
 ita pœnitentium studium refrixit, vt plerique
 pallium gestare desierint, factumque est, vt
 commune Christianorum indumentum ad
 solos monachos transferit, sicut multa vete-
 rum Patrum testimonia ostendunt: Nam &

*Pallij vsus
 incepit ab
 Apostolis.
 Pallium in
 vsu apud
 Hebræos.*

*Christiani
 retinuerūt
 oēs ritus
 Hebræorū,
 qui fidei
 non repu-
 gnabant.*

*Sabbati
 dies in Ec-
 clesia pri-
 mæua so-
 lennis erat.*

*Pallij vsus
 ad solos
 Monachos
 transit.*

✠

Seuerus Sulpitius hoc indicauit Episto. ad
 ful. cum de Monachis, S. Martini fuerunt
 mitantibus, diceret: agebat ante se pastor
 greges suos, sancte illius multitudinis pallia
 bas, agmina palliata. Et Saluianus lib. 4. c.
 clef. Cathol. virum describens, qui Monachorum
 habitu sordidam vitam tegebat, &
 insita homini fallacia, existimationem
 dem apud credulas hominum mentes
 nanciscebatur, ita inquit: licet religionem
 bus similes, licet fidem cingulo adferas, licet
 ratem pallio mentiaris. Cui simile est quod
 sianus Eremita de hab. Monach. lib. 1. c.
 cum formam, & eius mysteria explicat
 etiam pallij meminit his verbis: angustij
 tam amictus humilitatem, quam vilitatem
 compendiumque sectantes, colla pariter, atque
 ros tegunt, que maiores tam nostro, quam
 nuncupantur eloquio, palliata agmina.

De fidei in baptismo profirende antiquitate
 & figuris.

CAP. XXIII.

FVit item mos apud veteres, cum, se
 monem abdicaturos, religiosa promissio
 ne obstrinxissent, palliumq; induissent, suam
 suam solēni religione profiteri. quod etiam
 multis patet veterum scriptorum testimoniis
 vt nemini dubitare liceat, quin ea consue-